

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

33-ste jaargang nummer 4

december 2023

De Twaalven (13)

door Dr. W Lodder

Judas Iskariot

"Iskariot" betekent "de man van Kariot"; alleen van de ligging van dit plaatsje zijn wij niet zeker. De een vindt het terug in het huidige Karjatèn, ten Zuiden van Hebron, de ander denkt aan het tegenwoordige Kyreiyat, ten Oosten van de Dode Zee; een derde zelfs aan Kariut, het noordelijkste stadje van Judea, dat door Josephus genoemd wordt. Voor ons doel is 't niet nodig in deze strijd positie te kiezen, want ondanks alle verschil van mening over de juiste ligging van dit plaatsje, is men 't er algemeen over eens, dat men het ergens in Judea moet zoeken.

En nu begrijpen wij opeens hoe Judas aan zijn bijnaam "Iskariot" kwam. De "elven" waren hoogstwaarschijnlijk allen Galileërs. Men denke slechts aan de vraag, die op de Pinksterdag gedaan werd: "Zijn niet alle dezen, die daar spreken, Galileërs?" Hand.2:7; 1:11

Hun spraak maakte hen openbaar. Judas was dus een vreemde eend in de bijt. En zo zullen de "elven" er toe gekomen zijn hem ter onderscheiding van Judas de zoon van Jakobus, zijn gelijknamige mede-Apostel, "Iskariot" te noemen.

Doch ik betwijfel, of men het recht heeft daaruit af te leiden, dat hij dus in Kariot geboren is, want als Johannes hem voor 't eerst bij zijn lezers introduceert, noemt hij hem volgens de oudste handschriften "Judas, de zoon van Simon den Iskarioter". Zijn vader droeg de bijnaam Iskariot reeds en zal die eerst gekregen hebben, toen hij uit Kariot naar een andere landstreek verhuisd was. Men duidt iemand immers niet als "de Hagenaar" aan of als "de man uit Den Haag", tenzij hij zich eerst in een heel ander gedeelte van het land heeft gevestigd.

't Is dus heel goed mogelijk, dat Judas niet eens in Kariot geboren is. Men mag er dan ook niet meer dan fantasie in zien, wanneer men hem als jongen tussen de heuvels van Judea laat dolen, dromend over de glorie van het verleden, toen David daar rondzwierf. Of als men Judas tot een wijnbouwer uit het Zuiderland maakt, waar veel aan druivencultuur werd gedaan en die juist, omdat hij goed met administratie op de hoogte was, door Jezus zou zijn belast met de zorg voor de kas. 't Lijkt mij verstandiger bij de nuchtere feiten te blijven en de verbeelding niet meer ruimte te laten dan de feiten haar toestaan.

Wie zal zeggen, welke hoge verwachtingen door de prediking van Johannes de Doper en door 't optreden van Jezus in de ziel van Judas gewekt zijn! Er was blijkbaar een heerlijke tijd voor Israël op komst. Vol enthousiasme sloot hij zich bij de nieuwe Profeet uit Nazareth aan, overtuigd, dat de verbreking van het Romeinse slavenjuk nog slechts een kwestie van tijd was.

Dat is geen fantasie, want een kind kan begrijpen, dat kleine verwachtingen Judas nooit zouden hebben bewogen alles te verlaten en Jezus te volgen. 't Moeten wel heel grote en heerlijke perspectieven geweest zijn, die hij in het dienen van de nieuwe Meester gezien heeft, dat een man als hij er toe kwam heel zijn toekomst op één kaart te zetten.

Door zijn mede-Apostelen werd hij ten volle vertrouwd. Dit blijkt wel uit het feit, dat hij met het beheer van de gemeenschappelijke beurs werd belast. En deze functie van penningmeester vervulde hij zo trouw en ook overigens bleef hij zo volmaakt in de toon, dat geen der anderen zelfs maar een ogenblik achterdocht schijnt te hebben gekoesterd, vóór Judas het masker afwierp en zich in Gethsemané ontpopte als de leidsman dergenen, die Jezus vingen. ^{Hand.1:16}

Wel zegt de vierde Evangelist in 't verhaal van de zalving te Bethanië, dat ons vlak vóór of in 't begin der lijdensweek verplaatst, dat Judas een dief was. ^{Joh.12:6} Doch zó zal Johannes het later hebben gezien, toen hij de kleine onregelmatigheden in diens beheer met elkaar in verband bracht, waarachter niemand kwaad gezocht had, toen zij zich voordeden. Wat was hij toen blind geweest om niet te zien, dat hij daarin met verspreide fragmenten van een legkaart te doen had, die hij nu, na Judas' verraad, slechts behoefde samen te voegen, om het beeld te krijgen van de man, voor wie niets heilig was, het leven van de Meester niet en hun gemeenschappelijke beurs evenmin.

Doch terwijl zijn mede-discipelen in heilige onnozelheid Judas ten einde toe bleven vertrouwen, heeft Jezus van den beginne geweten, wat Hij aan deze Apostel had en waar de schoen bij hem wrong. Zegt Johannes niet: "Want Jezus wist van den beginne,

wie zij waren, die niet geloofden en wie hij was, die Hem verraden zou?"

Joh.6:64

En dan illustreert hij dit met een woord, waarin Jezus het innerlijk leven van Judas moeilijk scherper en feller had kunnen belichten: "Heb Ik niet u twaalf uitverkoren? en één uit u is een duivel." Joh.6:70

Na de wonderbare spijziging, vertelt Johannes ons in dat hoofdstuk, zag Jezus het aankomen, dat de schare zou proberen Hem met geweld tot Koning te maken. Joh.6:15 De Evangelisten zwijgen er over, hoe de discipelen gereageerd hebben op dat voornemen, doch gezien hun zelfzuchtige aardsgesinde Messiasverwachting kan men zich haast niet voorstellen, dat zij zich afzijdig zouden hebben gehouden. Niets zagen zij liever dan Jezus op de Troon en zij delend in Zijn glorie op de eerste plaatsen aan Zijn rechter en linkerhand.

Dan grijpt Jezus in. Hij begint met Zijn discipelen en dwingt hen volgens Mattheus en Markus in het schip te gaan. Wij struikelen hier over één woord. Jezus "dwong" hen. Mat.14:22; Mark.6:45 Dat was anders Zijn gewoonte niet. Nooit lezen wij, dat Hij pressie te hulp riep om Zijn discipelen tot het een of ander te brengen. Daarvoor moet hier dus wel een heel bijzondere reden hebben bestaan. Licht het vermoeden niet voor de hand, dat Jezus hen dwong deze plaats te verlaten, omdat Hij gevaar voor hen zag? Zij liepen

grote kans zich als dwazen aan te stellen, als de geestdrift der schare zich over enige uren in daden omzette. Dan begrijpen wij deze ongewone pressie en tevens, waarom Jezus direct na 't vertrek van Zijn jongeren de eenzaamheid opzocht, om er te bidden. Wat moet dat alles de Heiland gegriefd en verbijsterd hebben! Is zijn volk dan zó ongeestelijk, zijn zelfs Zijn Apostelen het nog, dat zij alleen maar voelen voor stoffelijke dingen?

De volgende dag krijgt de schare haar beurt. Zij is Hem gevolgd. In een uitvoerige rede tracht Jezus haar aardsgezindheid te breken door Zich het levende brood uit de hemel te noemen, waarvan de mens moet eten, opdat hij leve en niet sterve. Joh.6:26-58

Van dat ogenblik af "gingen velen van Zijn discipelen terug en wandelden niet meer met Hem." Joh.6:66 Dit gaf Jezus aanleiding "de twaalven" te vragen: "Gij wilt toch ook niet heengaan?" Simon Petrus antwoordde Hem: "Heere, tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens en wij hebben geloofd en erkend, dat Gij zijt de heilige Gods." Joh.6:69 NBG

Die belijdenis was allen uit het hart gegrepen, behalve Judas. Het ergerde hem tot in het diepst van zijn ziel, dat Jezus deze mooie gelegenheid had laten voorbijgaan. De woorden van eeuwig leven lieten hem koud. Die gaf hij Jezus gaarne cadeau. Als Jezus hun maar het aardse Koninkrijk gaf en hem speciaal een van de ereplaatsen erin. Zou hij ook maar niet heen-

gaan, nu velen van Zijn discipelen er blijkbaar genoeg van begonnen te krijgen? 't Wordt toch niets, dat is hem nu zo langzamerhand wel duidelijk geworden. 't Zou beter voor Judas geweest zijn.

Neen, hij blijft. Hij heeft de schepen achter zich verbrand, toen hij Jezus gevolgd was. In de wereld zal hij weer van voren af aan moeten beginnen. En dat valt niet mee. Hij blijft, doch als Judas, zonder zich te bekeren. Dat was het vreselijke. Ja, in plaats van zich door Jezus' rede zijn illusies te laten ontrukken, bijt hij er zich als een bulldog nog steviger in vast. Hier glans en glorie, anders gaat hij zich schadeloos stellen.

Als Jezus hem niet de kans geeft van 't aardse Koninkrijk te profiteren, nu, dan keert hij het om en zal hij proberen van Jezus te profiteren; hij draagt immers de beurs. Nu zal hij er het zijne van nemen; hij wil en zal er in elk geval iets van hebben.

Op deze en dergelijke overwegingen van Judas moet de Heiland het oog gehad hebben, toen Hij waarschuwend zeide, zonder een naam te noemen: "één uit u is een duivel." Dat wil niet zeggen, dat al het menselijke toen reeds in hem gestorven was, doch: zoals Simon een Petrus werd, door 't geloof in Jezus, al bleef zijn aangeboren ongestadigheid hem tot het einde toe plagen, zo werd Judas "een duivel" door zich in dienst van een andere meester te stellen, al zou hij tot aan zijn dood toe last van het

ingeschapen menselijke geweten hebben.

Zijn geweten was toen, tenminste als wij Judas in 't juiste licht zien, nog geen ijsvloer, waarover men met rinkelende sleden kan heenrijden, hoogstens een watervlak, waar een naald nog kans had doorheen te vallen. Ik stel mij dan ook voor, dat hij innerlijk tegen wil en dank op Jezus' woord reageerde; de kleur zal hem uitgeschoten zijn. Maar neen, hij liet zich zijn illusies niet ontrukken.

Van dat ogenblik af, stel ik mij voor, begon de haat bij hem wortel te schieten. Geestdriftig was hij Jezus gevolgd in Diens armoede, in 't geloof, dat hij straks in de aardse rijkdom van de Koning honderdvoudige vergoeding voor de doorgestane ontbering zou vinden. Doch die hoop was vervlogen en nu was die armoede niet meer te dragen. Zo werd hij een dief.

In het huis van Simon den melaatse te Bethanië ontmoeten wij Judas opnieuw. Al de discipelen schudden hun hoofd, toen zij zagen, hoe Maria er de albasten fles met haar kostelijke inhoud aan waagde, om Jezus te zalven. Het kon toch wel met minder toe. Zó behoefde het niet. Doch niemand had de moed deze innerlijke reactie onder woorden te brengen, hoogstens werd de stilte hier en daar even verbroken door duister gemompel: "waartoe dit verlies?" Mat.26:8; Mark.14:4

Toen was het volgens Johannes Judas geweest, die openlijk uitsprak, wat de anderen dachten. Wat die vrouw

doet is eenvoudig krankzinnig. 't Is weggesmeten geld. Drie honderd penningen had die fles met gemak kunnen opbrengen; met één blik had Judas de waarde er van getaxeerd. Dit is zo ongeveer, wat een dagloner in een heel jaar verdient; twaalf maanden van arbeid aan scherven geslagen door de daad van een overspannen vrouw. Wat had hij van die kapitale som een mooi bedrag kunnen afromen! Maar dat prachtige buitenkansje was hem ontgaan. De gal liep hem over. Hij kon zich haast niet bedwingen, maar hij moest oppassen zich niet bloot te geven. Haastig en handig zette hij een scherm om zijn ware gedachten en nam hij de schijn aan, alsof hij een warm hart voor de armen had: "waarom is deze zalf niet voor drie honderd penningen verkocht, en aan de armen gegeven?" Joh.12:5

Wat zal het hem geërgerd hebben, dat Jezus in Zijn antwoord op deze vraag Maria's daad openlijk in bescherming nam en hem met zijn pleidooi voor de armen terugwees. Dat was de druppel, die de emmer deed overlopen. Thans was hij niet meer te houden.

En Mattheus en Markus knopen het gaan van Judas naar de Overpriesters aan deze terechtwijzing vast. Hij zal zich wel schadeloos stellen voor het bedrag, dat deze geëxalteerde vrouw hem onthield. In zijn verbittering loopt hij naar het vijandelijke kamp en biedt daar zijn medewerking te koop aan. Voor dertig zilverlingen wordt hij het met de Overpriesters eens.

Lukas, die het verhaal van de zalving

niet heeft, zegt, dat de satan in hem voer. Luk.22:3 Zo moet het wel geweest zijn. Want wat had Judas uit de gunstige situatie een munt kunnen slaan! De houding der Overpriesters was na de opwekking van Lazarus vijandiger dan ooit. Johannes, de enige onder de Evangelisten, die over het gaan van Judas naar de Overpriesters het zwijgen bewaart, legt daar de volle nadruk op. Zij "beraadslaagden, dat zij ook Lazarus doden zouden." Joh.12:10

Nooit had Judas met zijn aanbod op een meer gelegen tijd kunnen komen. Het feit, dat hij niettemin met zo'n schamel verradersloon genoegen nam en niet vier of vijfmaal meer bedong, bewijst m.i. dat er bij hem nog iets meer dan alleen hebzucht in 't spel was. Haat, duivelse haat, bezielde hem. De Satan voer in hem.

Geen van de andere discipelen had daar toen nog het flauwste besef van. Jezus was de Enige, Die Judas doorzag. Want na Judas' verraad volgt bij de drie eerste Evangelisten de mededeling, dat Jezus op de eerste dag van het Pascha twee van Zijn discipelen naar Jeruzalem zond met een geheimzinnige opdracht. Markus en Lukas zijn hier het uitvoerigst. De discipelen zouden direct, als zij de stad binnen kwamen, een slaaf zien, die een waterkruik droeg. Door deze te volgen zouden zij terecht komen bij het huis van iemand, die hun op het zeggen "de Meester zegt: waar is de eetzaal, waar Ik het Pascha met Mijn discipelen eten zal", Mark.14:14; Luk.22:11 terstond een grote

toegeruste opperzaal ter beschikking zou stellen. Dit is, voor zover ik weet, de enige keer, dat Jezus een bepaalde opdracht met opzet in een waas van geheimzinnigheid hult.

Overal en altijd zien wij Hem de wereld en de mensen frank en vrij tegevoet treden. Hoe fier dient Hij een Annas van antwoord: "Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld; Ik heb alle tijd geleerd in de synagogen en in de Tempel, waar de Joden van alle plaatsen te samen komen en in 't verborgene heb Ik niets gesproken." ^{Joh.18:20}

Waarom week Jezus hier van die regel af en deed Hij, alsof Hij iets te verbergen had? Het enige bevredigende antwoord is m.i.: omdat de aanwezigheid van Judas Hem dwong de nodige voorzichtigheid in acht te nemen. Wanneer Hij in diens bijzijn de naam en 't adres van de Jeruzalemmer genoemd had, zou de verrader die kennis waarschijnlijk misbruikt hebben om Hem ontijdig te overvallen. Dat wilde Jezus voorkomen. Hij stelde er prijs op aan de avond van die dag rustig met Zijn discipelen het Pascha te eten. ^{Luk.22:15}

Daarom mocht Judas niet horen waar die grote toegeruste opperzaal was. Ja, geen der "twaalven", want, omdat zij de verrader ten volle vertrouwden, zouden zij het hem in hun onnozelheid kunnen vertellen. En tegelijkertijd lag er in die geheimzinnige opdracht een bedekte waarschuwing aan Judas' adres: Ik doorzie u en weet van uw plannen.

In de Paaszaal ontmoeten wij Judas voor de derde maal. Tijdens de voetwassing kalmeerde Jezus de opvliegende Petrus met Zijn: "Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein; en gijlieden zijt rein, doch niet allen." ^{Joh.13:10} Johannes was 't zich op dat ogenblik niet bewust, doch later besepte hij 't helder, dat Jezus in deze laatste woorden Zijn hand naar Judas uitstreekte om zijn geweten wakker te schudden. Toen herinnerde hij zich ook, dat de Meester er een ogenblik later op had laten volgen: "Ik zeg niet van u allen, Ik weet, welke Ik uitverkoren heb, maar dit geschiedt opdat de Schrift vervuld worde: Die met Mij het brood eet, heeft tegen Mij zijn verzenen opgeheven." ^{Joh.13:18}

Men is 't er niet over eens, of Judas aan 't Heilig Avondmaal heeft deelgenomen of niet. Deze vraag hangt samen met de andere, welke van de vier Evangelisten de gebeurtenissen het meest in chronologische volgorde geeft. En daarover kan men natuurlijk van mening verschillen. Calvijn en óók onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis (art. 35) veronderstellen, dat Judas mee heeft aangezeten. Anderen ontkennen dit. Doch vóór of tijdens of nà het Avondmaal - wij laten de keus - verbrak Jezus de stilte opeens met Zijn: "Voorwaar, Ik zeg u, dat één van u Mij zal verraden." ^{Mat.26:21}

Allen, op Judas na, hadden toen ootmoedig gevraagd: "Ik toch niet, Heere?" ^{Mat.26:22} Doch Jezus bleef zwijgen.

Wij hebben het gebarenspeel tussen Petrus en Johannes reeds vroeger besproken. Op de vraag van Johannes, die zich tot Jezus overboog: "Heere, wie is het" had Jezus Zijn discipel geantwoord, zo luide, dat Judas het verstaan moest: "Deze is het, wien Ik de bete, als Ik ze ingedoopt heb, geven zal." ^{Joh.13:26} En meteen dompelt Hij een stukje brood in de saus, kijkt Judas aan en geeft het hem.

De verrader voelt argwaan. Om er achter te komen of Jezus hem werkelijk doorzien heeft, herhaalt hij de vraag van de anderen; alleen het warme "Heere" van Petrus en Johannes verkilt in zijn mond tot een koud vormelijk Rabbi. "Ik toch niet, Rabbi?" ^{Mat.26:25} Een klein verschil, maar dat een gans ander hart openbaart. Het antwoord van Jezus is kort en duidelijk: "Gij hebt het gezegd. Wat gij doet, doe het haastiglijk". ^{Mat.26:25; Joh.13:27} In plaats van nu schuld te belijden, staat Judas op met een aangezicht hard als een keisteen en gaat heen. "Toen voer de Satan in hem" zegt Johannes. ^{Joh.13:27}

Volgens Lukas was dit reeds geschied, toen Judas de Overpriesters opzocht. Maar niets belet ons met Johannes twee momenten te onderscheiden. Eerst blies de Satan Judas in om contact met de Overpriesters te zoeken en Jezus te verraden. ^{Joh.13:2} Nu zette de Boze hem aan het onverwijld te doen en de vijanden de Meester nog deze zelfde nacht in handen te spelen. Judas smijt de deur achter zich dicht en

gaat heen, "en het was nacht". ^{Joh.13:30} Nog eenmaal, thans voor het laatst, zou er een beroep op Judas' hart en geweten worden gedaan. Bij Zijn gevangenneming in Gethsemané sprak Jezus hem aan met een "Vriend, waartoe zijt gij hier? Judas, verraadt gij de Zoon des Mensen met een kus?" ^{Mat.26:50; Luk.22:48}

Voor al uit het verhaal bij Johannes 18:1-13 krijgt men de indruk, dat de soldaten en de dienstknechten in de duisternis niet goed hebben kunnen onderscheiden, wie hij nu eigenlijk gekust had. Blijkbaar is hij de bende te ver vooruitgelopen en heeft hij zich al te zeer gehaast om het afgesproken teken te geven. Al het menselijke was nog niet in hem dood. Tegen wil en dank geneerde hij zich nog voor zichzelf en zag hij zo tegen 't ogenblik op, waarop hij Jezus met zijn lippen zou moeten beroeren, dat hij het maar hoe eerder hoe liever achter de rug had. Jezus reageerde niet op zijn kus door hem in heilige afkeer van Zich te stoten, doch met twee korte vragen, die bedoelden hem wakker te schudden.

Er is lang om Judas getwist, zelfs tot het einde toe. Doch al Jezus' liefdearbeid heeft niet mogen baten.

Eerst na Jezus' veroordeling door de Joodse Raad brak het ogenblik aan, waarop Judas' geweten ontwaakte. Doch 't was geen droefheid naar God, die zich toen bij hem openbaarde, veel meer een droefheid naar de wereld, die de dood werkt.

Het moeten vreselijke ogenblikken voor Judas geweest zijn, toen de wekker van zijn geweten afliep. Tevergeefs probeerde hij het ratelen er van in zijn binnenste tot zwijgen te brengen. Hij bracht het verdiende geld naar de Overpriesters terug, in de hoop, dat dit hem verlichting zou geven; hij wierp het hun zelfs voor de voeten met de wanhoopskreet: "ik heb gezondigd, verradende het onschuldige bloed". ^{Mat.27:4} Het baatte hem niet, de wekker liep door. Naar het zachte regelmatige tikken van zijn geweten, nu eens vermanend, dan weer verwijtend, had hij niet willen luisteren. Hij hoorde het ten slotte niet eens meer. Ook op de waarschuwingen, waarmede Jezus van buiten af tot hem kwam, sloeg hij geen acht; hij verhardde zijn hart. Doch toen kwam het oordeel over hem, dat een hogere hand de wekker in zijn binnenste opwond en het aflopen stelde op een uur, waarover hij geen zeggenschap had... Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God. ^{Heb.10:31}

Het was juist daarom zo vreselijk voor hem, omdat in het ratelen van zijn geweten het menselijke in hem nog eenmaal krachtig aan 't woord kwam. Hij kon de wroeging niet dragen, waarmede hij voelde, dat hij voortaan het leven door moest. Hij was "een duivel", doch zonder dat diens cynische ongevoeligheid zich reeds over de hele linie van zijn innerlijk leven uitgebreid had. Er was nog iets menselijks in hem blijven leven en dat juist joeg hem de dood in. Over het levensein-

de van Judas lichten, althans in het Nieuwe Testament, twee berichten ons in.

Mattheus vertelt, dat Judas heenging en zich verhing. De Overpriesters gebruikten het geld, dat hij hun voor de voeten gegooid had, om er een stuk grond voor te kopen, dat zij als begraafplaats voor vreemdelingen wilden gebruiken. Die akker heette tot op de dag, waarop Mattheus zijn Evangelie schreef: "akker des bloeds". ^{Mat.27:5-8}

Daarentegen zegt Petrus in Hand.1:18, dat Judas voorovergestort is en midden opengereten, zodat zijn ingewanden naar buiten kwamen. Ook hij weet van de "akker des bloeds", Akeldama in 't Aramees, doch dit stuk grond zou Judas verkregen hebben voor het loon zijner ongerechtigheid. ^{Hand.1:18}

Velen lezen in deze woorden, dat Judas' eerste werk zou geweest zijn, nadat hij zijn geld gebeurd had, zich een akker te kopen en dat hij daarop zou verongelukt zijn door voorover te vallen. In de regel wijst men dan ook nog op een mededeling bij Papias, om met die tegenstrijdige mededeling de stelling te adstrueren, dat er van het einde van Judas verschillende lezingen in omloop waren.

Dat lijkt mij niet aannemelijk. Petrus dorst het aan in een gezelschap van honderd en twintig personen te zeggen, dat allen, die in Jeruzalem woonden, van het einde van Judas afwisten. ^{Hand.1:19} Hij stelde zich dus bloot aan

de kans op de vingers te worden getikt, als hij daarvan een onjuiste voorstelling gaf.

Waarom zou het niet mogelijk zijn, dat Judas na zijn zelfmoord met de tak van de boom, waaraan hij zich opgehangen had, naar beneden gestort is, waar bij hij op een rotspunt terecht kwam, met het gevolg, dat Petrus aangeeft?

En heeft men het recht uit het woord "deze nu heeft een stuk grond verkregen voor het loon zijner ongerechtigheid" ^{Hand.1:18} te lezen, dat Judas dit persoonlijk voor zijn zilverlingen gekocht heeft?

Men vergete niet, om over andere bezwaren te zwijgen, dat Petrus in het vreselijke einde van de verrader de vervulling zag van het psalmwoord: "zijn plaats worde woest en er zij niemand, die er op woont". ^{Hand.1:20} Dat was het geval met Akeldama, de akker des bloeds. Het persoonlijk eigendom van Judas is dat stuk grond wel nooit geweest, maar het waren toch zijn zilverlingen, die de aankoop van deze onbewoonde en onbewoonbare begraafplaats hadden mogelijk gemaakt. Men behoeft de zin der woorden geen geweld aan te doen door dit te lezen in: "deze nu heeft een stuk grond verkregen voor het loon zijner ongerechtigheid". ^{Hand.1:18} Zo vullen deze twee berichten elkander aan.

Dat van Papias laat ik buiten beschouwing, omdat het sterk onder verdenking staat niet oorspronkelijk te zijn. Velen zien er niet meer in, dan een

onbeholpen poging om Mat.27:5-8 en Hand.1:18, 19 tot één bericht te versmelten.

Men heeft het meer dan eens zó voorgesteld, alsof een verkeerd, doch op zichzelf niet onedel motief Judas tot zijn verraad zou hebben gedreven. Hij zag Jezus dralen. Het scheen, alsof Hij de beslissende stap niet durfde te doen. Telkens verwachtte Judas, dat Jezus Zich tot Koning zou proclameren en nooit kwam het er van. Gezeten op een ezelin hield Hij Zijn intocht in Jeruzalem; de menigte was enthousiast; zij was op Zijn hand, doch ook deze gunstige gelegenheid liet Hij voorbijgaan. Het scheen Jezus aan initiatief te ontbreken. Toen zou het plan in Judas gerijpt zijn de beslissing te forceren. Door Jezus den Overpriesters in handen te spelen dwong hij Hem Zijn passieve houding te laten varen en in actie te komen.

Daarvan stelde Judas zich geestelijke en materiële winst voor, want als neven-motief kan men zonder bezwaar zijn begeerlijkheid inschakelen; hij verdiende er aan. Doch in de eerste plaats bereikte hij er mee, dat Jezus de strijd moest aanvaarden. En dan was de overwinning niet ver meer.

Men kan zelfs wat hier als neven-motief beschouwd werd, tot hoofd-motief maken en het voorstellen, alsof Judas hoofdzakelijk op eigen voordeel bedacht was, doch zich troostte met de gedachte: Jezus redt Zich wel; het gaat er om Hem over het dode punt heen te helpen.

Het liep anders. Bij Zijn gevangenneming bood Jezus geen tegenstand. Als een machteloze liet Hij Zich binden. De verwachte machtsopenbaring bleef uit. De Joodse raad veroordeelde Jezus ter dood en trok met Hem naar Pilatus om bekrachtiging van het vonnis te eisen, en toen begon het Judas duidelijk te worden, dat het bloedige ernst was. Hij had zich misrekend. Straks zou de wondere Meester, Die hij nooit begrepen had, als een misdadiger terecht gesteld worden. Toen was zijn geweten niet meer te houden. Het had hem de ganse nacht al geplaagd. Nu schreeuwde het hem toe: ellendige verrader, dat is nu jouw werk.

Tegen deze voorstelling heb ik ernstige bezwaren. Zij is mij te simplistisch. Zij houdt geen rekening met het satanische in zijn verraad, waarop de Evangelisten zo sterk de nadruk leggen. Dat element schakelt men zelfs volkomen uit. En met het Nieuwe Testament in de hand zal men niet kunnen volhouden, dat de Evangelisten het er in gebracht hebben om Judas' verraad zo donker mogelijk te kleuren. Jezus Zelf vond het er in, want toen Hij zag, welke kant het met Zijn Apostel uitging, hief Hij waarschuwend Zijn vinger op en zeide: "één uit u is een duivel".
Joh.6:70 Dat Judas' verraad niet een tamelijk onschuldig, doch een vreselijk karakter droeg, blijkt bovendien uit Jezus' woord, waarbij het ons koud om de ziel wordt: "De Zoon des Mensen gaat wel heen, gelijk

van Hem geschreven is, maar wee dien mens, door welke de Zoon des Mensen verraden wordt! Het ware hem goed, zo die mens niet geboren ware geweest." Mat.26:24

Evenmin kan ik mij vinden in de voorstelling, die voor enkele jaren nog warm verdedigd is. Ratten verlaten het zinkende schip. Judas zou tot de overtuiging gekomen zijn, dat het er met Jezus en met Zijn zaak eenvoudig hopeloos voorstond. Dat moet een wrede ontzuivering voor hem geweest zijn, want geestdriftig, vol idealen had hij indertijd alles verlaten om Jezus te volgen. Doch drie jaar van intieme omgang met Jezus hadden hem de zekerheid gegeven, dat het met deze zachtmoedige Profeet uit Nazareth nooit iets zou worden. De heerschappij der machtige Romeinen was niet te breken; elke poging daartoe zou direct in bloed gesmoord worden. Het zou voor Jezus beter zijn en tevens voor Zijn volk, dat Hij in 't ongeluk stortte, als Hij in alle stilte uit de weg geruimd werd, zonder dat een haan er naar kraaide, dan dat Hij straks als oproermaker gegrepen en openlijk terecht gesteld werd, want daar zou het op uitloopen, als Hij werkelijk zo dwaas was om te proberen de Romeinen met de wapenen in de hand het land uit te jagen.

Daarom meende Judas niet verstandiger te kunnen doen dan contact met de Overpriesters te zoeken, met wie hij tegen betaling overeenkwam, want geldgierig was Judas óók, zelfs in hoge

mate, dat hij hun behulpzaam zou zijn Jezus met list te vangen en Hem dan in alle stilte te doden.

Doch het liep anders. Donderdagsavonds zou Judas doodsbleek bij de Overpriesters zijn gekomen met de alarmerende boodschap: Jezus vertrouwt mij niet meer; Hij heeft mij uit de Paaszaal verwijderd, omdat Hij van plan is met de anderen voorbereidselen voor de groten opstand te treffen. Daar mocht ik niet bij zijn. Morgen begint het. Als een bom zou deze mededeling ingeslagen zijn. Er moest gehandeld worden. Onmiddellijk. Er was geen tijd te verliezen. Men zocht direct contact met Pilatus, die de toestand eveneens ernstig inzag en een hooggeplaatst officier, "een overste over duizend" ^{Joh.18:12} mee gaf om de leiding te nemen en de Joden behulpzaam te zijn Jezus gevangen te nemen.

Uit Jezus' houding in Gethsemané en in 't bijzonder uit het verhoor voor Annas en Kajaphas, zou Judas evenwel duidelijk geworden zijn, dat hij zich in de diagnose van de toestand vergist had. Van een poging opstand te verwekken was geen sprake geweest. En toen Judas zag, dat Jezus als een ter dood veroordeelde naar Pilatus gebracht werd, zou zijn geweten hem toegeschreeuwd hebben: nu heb jij de Meester juist aan het kruis gebracht.

Tegen deze voorstelling heb ik hetzelfde bezwaar, dat ik tegen de vorige inbracht. Bovendien lijkt het mij psy-

chologisch onwaarschijnlijk, dat Judas na 't gebeurde in de Paaszaal de Overpriesters zou opgezocht hebben met de alarmerende boodschap: morgen breekt de opstand los. Op de dag van Jezus' intocht in Jeruzalem had hij dat misschien nog kunnen denken; na de vier dagen, die sindsdien verlopen waren, in 't bijzonder na de gesprekken in de Paaszaal, niet meer. Verder vindt het veronderstelde bericht van de verrader in geen der Evangeliën ook maar enige steun en speelt het in het rechtsgeding tegen Jezus zó weinig een rol, dat ik aan de bestrijding van deze voorstelling geen woord meer verspil.

Judas blijft voor ons een mysterie. Ik voor mij ben overtuigd, dat elke psychologische verklaring van zijn daad te kort schiet; zij is niet in staat zijn diepste motieven bloot te leggen. Wie is trouwens bij machte deze naar boven te halen in een zo ondoorgrondelijk wezen als de mens? Daar komt bij Judas nog bij, dat hij sterk onder Satanische invloed gestaan heeft en dat hij een Oosterling was, die in doorsnee nog gecompliceerder is dan de Westerling. Judas is niet doorzichtig als een heldere beek, waarin men de stenen op de bodem ziet liggen, doch een duistere troebele figuur met onvermoede diepten er in als een moeras.

Nog één vraag, die zich bij de bespreking van de persoon van Judas als vanzelf aan ons opdringt: was hij niet voorbeschikt tot zijn vreselijke

daad? Ik wil niet ontkennen, dat er teksten zijn, die men voor deze theorie kan gebruiken. Naast mij ligt een brochure, waarin met cynische koudheid de stelling geponereerd en verdedigd wordt: Judas treft geen schuld; hij moest Jezus verraden. Deze hardheid wordt door de schrijver verzacht; Judas komt ten slotte goed terecht, evenals ieder, die in onbekeerlijkheid sterft.

Dat is inderdaad een oplossing van het probleem. Nieuw is zij niet, voor meer dan 1700 jaar heeft Origenes reeds de leer van de wederherstelling aller dingen verdedigd. Menigeen doet met de Bijbel, wat ik jaren geleden eens 'n Zondagsschoolonderwijzer met de gelijkenis van de verloren zoon hoorde doen; hij draaide er op eigen gezag eenvoudig een slot aan; op het herhaalde aandringen van zijn vader ging de oudste zoon ten langen leste naar binnen. Doch de gelijkenis, zoals zij in Luk. 15 staat, eindigt met de tweehed: de jongste zoon in de feestzaal en de oudste er buiten. Verder brengt óók de Bijbel ons niet; hij eindigt met de zaligheid van de gemeente, die door Jezus Christus verlost is en met de rampzaligheid dergenen, die in hoogmoed en onwil weigerden naar binnen te gaan. Mij ontbreekt de moed om op eigen gezag verder te gaan en deze tweehed op te lossen in een hogere eenheid.

Bovendien is de genoemde voorstelling mij te eenvoudig, de spanning is er

uit weg. Aan de ene kant zag Jezus in Judas' verraad een vervulling van de Heilige Schrift. Hem overkwam dus niets vreemds. De weg, die Hij moest gaan was Hem eeuwen van te voren door God in het Oude Testament voorgetekend. Dat zal Hem getroost en gesterkt hebben, want al onderschrijf ik van harte de kerkelijke belijdenis van de Godheid van Christus, dat neemt niet weg, dat Hij, uitgenomen de zonde, een mens was van gelijke beweging als wij. En welk een troost is het niet voor ons te weten, dat God zelfs door de gruwelijkste openbaringen der zonde heen Zijn raadsplan volvoert!

Doch aan de andere kant hield Jezus ten volle aan Judas' verantwoordelijkheid vast. Hij was en bleef onverkort aansprakelijk voor 't geen hij deed. Vandaar, dat Jezus niet ophield hem te waarschuwen en tot het einde toe probeerde hem uit Satans greep te verlossen.

Het is ons, kleine mensen, niet gegeven de Souvereiniteit van de grote God, Die alle dingen werkt naar de Raad van Zijn wil en onze verantwoordelijkheid, zo in elkander te passen, dat wij bewonderend komen te staan voor een logisch welsluitend geheel. Doch wat ons verstand niet begrijpt, eerbiedigt ons hart. Nu zien wij nog door een spiegel in een duistere rede, doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, zullen wij kennen, gelijk ook wij gekend zijn. ^{1Kor.13:10, 12}

De apostel Judas Iskarioth

door Mr. A. Manussen Sr.

De apostel Judas Iskarioth Geeft deze titel niet te veel eer aan de man voor wie de bijbelvertalers (hoewel zeer ten onrechte, waarover straks meer!) de naam "verrader" hebben uitgevonden? Komt aan deze Judas hier de titel van "apostel" wel toe? Indien ik alleen de Schrift laat spreken (hoe "kettters" men ook wordt geacht als men dit doet) dan antwoord ik: Ja! Judas was een apostel, één van Christus' gezanten. Ziet zijn verkiezing in Luk.6:13-16 en ook nog tegen het einde van Jezus' omwandeling op aarde deelt de Schrift ons mede, dat "de apostelen" met de Meester aanzaten en dat één van hen Judas was. ^{Luk.17:22}

Heeft hij apostolisch werk verricht? Ja. ^{Mat.10:5} Ik kan zelfs zeggen: tot het einde toe! En dit voorzeker niet omdat hij "vroom" was, doch omdat hij vervullen moest de zending, hem bij de aanvang van zijn apostelschap opgedragen. Ook Judas moest dien-tengevolge zijn openbaar apostolisch getuigenis geven en hij is juist de éérste geweest, die in het openbaar Jezus' bloed onschuldig heeft verklaard! ^{Mat.27:3-4}

Vóór Judas heeft geen enkel mens dit waarachtig getuigenis aangaande Jezus' onschuldig bloed zó duidelijk gegeven! Men leest het althans nergens in de Schrift. Wel was te voren, in de zaal van de Hogepriester, ^{Mat.26:57-76} het "goddelijk Lam" onder onuitsprekelijke smart, hoon en verloochening a.h.w. gekeurd en "zonder gebrek" bevonden, ^{vgl. Ex.12:3 en Lev.22:20} doch deze toen nog ongeschreven "acte" van onschuld

is door Judas' doordringende uitroep in Mat.27 geproclameerd! Zeker, gewetenswroeging heeft hem daartoe geprest, doch de betekenis en de juistheid van zijn erkentenis zijn er niet minder om.

Laat ik nog even stilstaan bij Judas' afkomst als mens. Hij was de zoon van een zekere Simon, zijn bijnaam is ontstaan uit het woord Is (d.w.z. man, spreek uit iesj in 't Hebreeuws). De plaats van herkomst staat er achter, waarschijnlijk Karioth in het land van Juda. ^{Joz.15:20, 25} Judas, "de man van Karioth" zou dan de enige apostel uit Juda zijn geweest, waar ook zijn Meester geboren was. De elf andere apostelen waren allen uit Galilea. ^{Hand.2:7} Verdere onderstellingen aangaande Judas' afkomst, door allerlei fantasie naar voren gebracht, laat ik maar buiten beschouwing.

Zijn karakter

Stellig een niet onbegaaft man, met grote aspiraties op stoffelijk gebied. In deze begeerte naar aardse grootheid stond hij echter niet alleen en hij was zeker niet slechter dan de anderen in de kring van Jezus' discipelen! Ziet de moeder der zonen van Zebedeüs, Jakobus en Johannes, ^{Mat.20:20-21, Mark.10:35-40} welke vrouw, welmenend opkomend voor de materiële belangen van haar zonen, zoals zij die belangen zag, tijdig "goede posities" zocht voor haar kinderen, als Jezus eenmaal in het door haar (en alle andere discipelen) gedroomde "Koninkrijk" de macht zou hebben aanvaard. Zelfs nog na de opstanding ging de verwachting van de jongeren uit naar de macht en de glorie van een aards koninkrijk. ^{Hand.1:6}

Wat betreft de begeerte naar eer en macht waren dus de andere discipelen niet anders dan Judas: Judas concentreerde zich sterk op geldbezit en een van zijn voornaamste karaktertrekken was dan ook geldzucht. Een zeer gevaarlijke karaktertrek! ^{1Tim.6:10} Welnu, Judas werd penningmeester van de discipelenkring, ^{Joh.13:29} een vertrouwenspost met schijnbaar ruime perspectieven, gezien althans in het licht van de destijds door velen gekeesterde verwachting van een zeer spoedig te vestigen aards, Israëlitisch koninkrijk, met Jezus als koning, gelijk boven reeds is aangestipt.

Zo wordt Judas' zeer verwerpelijke daad psychologisch begrijpelijk. Immers, eerst diefstallen uit de kleine

kas, ^{Joh.12:6} en, als eenmaal het "koninkrijk" zou gekomen zijn, dan, als een soort "minister van financiën" dezelfde gedragslijn ten aanzien van de rijkskas van "het Koninkrijk".

Zó gezien heeft ook Judas dus wel moeten hunkeren naar de komst van het koninkrijk, want als deze droom zou worden verwezenlijkt, dan zou niet alleen voor de beide zonen van Zebedeüs, doch ook voor de "man uit Karioth" de weg tot aanzien, ambt en rijkdom zijn gebaad. Dat deze onze beschouwing aangaande Judas' verlangen naar het aardse koninkrijk niet ongegrond is, blijkt mede uit het feit, dat toen Jezus het zo uiterst gunstige "psychologisch moment" ^{Mat.17:6-17} om voor alle discipelen onbegrijpelijke oorzaken had laten voorbijgaan en Hij dus zijn "kans" ter verkrijging van het koninkrijk niet had aangegrepen, de gedesillusioneerde Judas enige dagen later, door de satan bezeten, naar Jezus' vijanden loopt met het voorstel: "Wat wilt gij mij geven en ik zal Hem u overleveren". Judas poogt hier dus, uit het faillissement van zijn aardse grootheids- en Koninkrijksverwachtingen althans nog enige zilverlingen te redden!

In elk geval: uit de Schrift blijkt nergens dat Judas welbewust of met voorbedachte rade Jezus' dood heeft gewild! Neen, het ging slechts om het geld en hij meende er op te mogen rekenen dat Jezus zich toch wel weer, zoals ook bij vorige gelegenheden, zou bevrijden.

Zijn misdrijf

Nadat reeds vroeger ^{Joh.6:70-71} Jezus gezegd had: "één uit u is een duivel" werd hij tijdens de Paasmaaltijd aangeduid als de man die Jezus overleveren zou. Dat wij hier "overleveren" en niet "verraden" moeten vertalen, zal op de volgende bladzijden worden aangetoond. Het is zò, dat Judas door zijn geldzucht verleid, met de overpriesters overeenkwam: voor dertig zilverlingen Jezus in hun handen over te geven, welk bedrag hem bij vooruitbetaling wordt toegeteld. Zeker, door de geldduivel bezeten en nu volkomen als een instrument in de hand van satan, ^{Luk.22:3, Joh.13:27} deinsde hij voor deze daad van "overleveren" thans niet meer terug, wij weten dit uit het Schriftverhaal.

Maar het tragische gevolg van zijn daad (en trouwens het tragische in de daden van àllerlei zondeslaven!) is: dat men de persoonlijke doelstellingen wel in het oog, doch de gevolgen ervan niet in de hand heeft. Judas' motief was slechts: "dertig zilverlingen binnenhalen", en aangezien uit het motief het oogmerk wordt geboren, werd hier zijn oogmerk: "Jezus in hun handen overleveren", méér niet! Dat zijn oogmerk niet op Jezus' dood gericht is geweest, kan u duidelijk zijn uit een nauwgezette overweging der woorden van Mat.27:3: "toen heeft Judas, ziende dat Jezus veroordeeld was, berouw gehad", enz. Inderdaad, dit vreselijk gevolg (nl. Jezus' doodvonniss) van zijn dáárop niet gericht oogmerk, was de directe oorzaak van zijn wroeging en

vertwijfeling. Te onderstellen dat Judas zijn Meester haatte, strijdt trouwens met alles wat wij uit de Schrift aangaande de omgang met Jezus van Judas weten. Neen, Judas had zijn weloverwogen "plan" gemaakt: hij "constateert" alleen slechts, juridisch correct en voorzichtig, voor "overleveren". Wij vestigen hierop nógmaals de aandacht. Jezus had gedurende de drie jaren sedert Judas de Heer kende, reeds zó veel krachten en tekenen gedaan (óók tegen de macht en de lagen van Zijn verbitterde tegenstanders ^{Luk.4:29}), dat Judas ervan overtuigd was dat Jezus' vijanden hem nooit in gevangenschap zouden kunnen wegvoeren of doden. Vandaar ook zijn afspraak: de overlevering "met een kus" als de man die de goede kans maakt om als vriend in de discipelenkring te blijven vertoeven. Hoe scheen deze prognose zelfs een ogenblik tot werkelijkheid te worden toen "de bende", op het eenvoudige woord van Jezus: "Ik ben het", plotseling terugdeinsde en achterover tuimelde. ^{Joh.18:6} Blijkbaar had ook niemand van de medediscipelen in de hof van Gethsémané een duidelijk besef van Judas' optreden. Indien dit anders zou geweest zijn, dan zou toch zeker de driftige en spontaan handelende Petrus, die tegen een tweederangs man als Malchus zijn zwaard trok, de laffe verrader Judas zeker niet hebben gespaard! Maar neen, Judas' houding in de hof was door hem zó handig versluijerd, dat zijn gedrag tegenover elke medebroeder, daar aanwezig, later nog zeer wel goed te praten en "uit te leggen" zou

zijn geweest, indien Jezus zichzelf, gelijk zo dikwijls te voren, had bevrijd.

Doch niet Judas' plan komt tot verwezenlijking, neen, Gods plan wordt uitgevoerd, want deze Jezus, door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, zal, volgens diezelfde raad Gods aan het kruis worden gehecht en gedood. ^{Hand.2:23} Ten behoeve van de ganse wereld en haar tot einde-loos heil! De gevolgen der handelingen van een misdadiger gaan dikwijls ver, zeer ver boven de oorspronkelijk be-doelde opzet uit, het gevolg vliegt de pleger van het misdrijf totaal uit de hand. Zo ook hier bij Judas. Want, we weten het: nà de gecontracteerde over-levering komt de niet gecontracteerde wegvoering; nà de wegvoering volgen de zittingen van het Sanhedrin en, nà al de ellende van de rechtshandel in de Kajafas-zaal, na de mishandelingen en de ter doodveroordeling, daar grijpt de wroeging Judas aan, juist omdat hij dit vreselijk gevolg niet had bedoeld!

Judas' misdrijf, de overlevering, wordt in de grondtekst der Schrift weergegeven door de vormen van het Griekse werkwoord paradidomai. Dit werkwoord komt 111 maal voor in het Griekse Nieuwe Testament en zijn betekenis is geen andere dan overgeven, overleveren. In de Statenvertaling is het dan ook 51 maal vertaald door overleveren en 35 maal door overgeven: zeer juist. Doch als het Judas betreft, heeft men het 25 maal "vertaald" door verraden. Waarom hier, deze 25 maal, ook niet objectief en eerlijk ver-

taald door overleveren of overgeven? Waarom niet elke "persoonlijke mening", elk subjectief theologisch standpunt, alle subjectieve haatgevoelens uitgeschakeld? Judas behoeft toch zeker geen "slechter pers" te hebben dan God Zelf hem in de Schrift heeft gegeven!

Met een paar voorbeelden moge ik u aantonen het grotelijks inconsequente en onjuiste in de zgn. "vertalingen", waar men het werkwoord paradidomai (= overleveren, overgeven) 25 maal door "verraden" heeft vertaald.

Zoekt b.v. eens op: Mat.11:27, waar de vertalers (daar terecht) van overgeven spreken. Die tekst luidt aldus: "alle dingen zijn Mij overgegeven van de Vader". Hier zou men toch ook maar niet willekeurig van verraden kunnen gaan spreken?

Een tweede voorbeeld: Mat.20:19. Daar staat "overleveren" (ziet u 't eens na). Maar als men dit woord daar door "verraden" zou willen vertalen, dan krijgt men óók al weer een zin die strijdig is met rede en historie.

Ziet als derde voorbeeld: 1Kor.15:24, waar de Griekse grondtekst ook paradidomai gebruikt en waar dus terecht wordt vertaald dat Christus eenmaal het Koninkrijk aan God de Vader overgeeft. Doch niemand durft daar toch "vertalen" dat Christus eenmaal het Koninkrijk aan Zijn Vader zal verraden? Zulke nonsens laat men wel na en tòch moest zulk vertalen redelijk geoorloofd zijn indien "paradidomai" de betekenis van "verraden" zou hebben!

Op deze wijze zou ik nog wel met meer dan 80 voorbeelden uit de Schrift kunnen doorgaan om u aan te tonen, dat óveral waar een of andere vorm van het werkwoord paradidomai staat, men wèl uitkomt met het Nederlandse equivalent overgeven of overleveren doch niet met "verraden". Zelfs in de Nederlandse vertalingen staat soms óók van Judas, dat hij zijn Meester overleverde. Mat.26:15-16; Luk.22:4

Waarom heeft men in zijn slordige willekeur het dààr, gelijk overal, voorkomende paradidomai dan óók maar niet door het onjuiste "verraden" vertaald? Elke vaste lijn is bij zulk soort systeemloze wanorde volkomen zoek! Nogmaals: waarom dit hatelijke werkwoord "verraden" telkens (feitelijk én taalkundig ten onrechte) alleen bij Judas gebruikt?

Ds. K. H. Kroon over Judas

De ogen van meerdere theologen gaan er gelukkig voor open dat wij hier eigenlijk te doen hebben met een eeuwenoude uiting van haat en antisemitisme. En tevens met een uiting van Farizese verblindheid, die met valse verontwaardiging alleen Judas in de schoenen schuift wat mede onze daad en onze schuld is geweest! Want Judas is, door zijn overleveren van Jezus Christus in geen andere functie opgetreden dan als vertegenwoordiger van de ganse mensheid! Zeker, dit stemt uw "vroom" traditioneel gevoelen wel toe, doch ik vraag u: wilt u er dan ook voortaan in uw oordeel over Judas naar handelen en stelt uzelf

op een behoorlijke wijze solidair met hem! Het is hier thans de gelegenheid tot het opnemen van een vrij gevolgd, door mij met tekstverwijzingen nog aangevuld citaat uit hetgeen, thans reeds jaren geleden, ook de Amsterdamse Hervormde predikant ds. K. H. Kroon (in zijn boekje "Verwerp de oudwifse fabelen") over Judas' daad heeft geschreven toen hij op fel bewogen wijze, doch tevens zo fijn analyserend, iets over Judas' daad en zijn plaats in het Godsplan op het papier heeft gezet, daarbij tevens ook nog weer de juiste betekenis van het werkwoord paradidomai toelichtend en de onzinnigheid van de vertalingen, die dit door "verraden" hebben overgezet. Hij schrijft:

"Het kan werkelijk niet onze bedoeling zijn, Judas te rechtvaardigen. Het behoeft ook niet. Het zou een verwaande godslastering zijn, wanneer we zouden menen dit zelf te moeten doen, nadat de apostel Paulus reeds een kleine tweeduizend jaar geleden een God verkondigde, wiens volstrekt eigen privilege het is 'de goddeloze te rechtvaardigen'!" Rom.4:5 Wanneer we echter eerlijk, werkelijk in zulk een God geloven, en het dus waarachtig en volkomen aan Hem overlaten, Judas tezamen met ons allen, die door Judas vertegenwoordigd werden en worden, in zijn houding te rechtvaardigen op een wijze waar alle christelijke moraalspreuken bij in het niet verzinken, dan zullen wij steeds méér moeten protesteren tegen de moraliserende toon, waarin nu al eeuwen

en eeuwen gesproken, gegriezeld en geketterd wordt over 'Judas, de verrader'. In deze zegswijze, 'verrader', verraden wij onszelf en onthullen onze eigen diepe wanbegrip inzake de bedoelingen van het nieuwtestamentisch lijdensverhaal. De waarheid is namelijk deze: dat het woord verraden niet alleen volkomen in strijd is met de oprechtheid en hoogheid van Jezus Christus in dit lijdensverhaal, Die niet 'verraden' kón worden omdat Hij zich niet verstoep had, maar bovendien de betekenis van het Bijbelse woord, waarvan het een vertaling wil zijn, geheel scheef trekt. Dit woord, dat in het Griekse Nieuwe Testament 'paradidomai' luidt, bedoelt in het verband, waarin het telkens voorkomt, het 'overleveren' van een beschuldigde overtreder in de handen van de instanties, die over hem het vonnis te vellen en aan hen die het uit te voeren hebben. Het wordt in het lijdensverhaal, in de apostolische brieven en trouwens óveral slechts in de betekenis van overleveren bedoeld en gebruikt en wel, behalve van Judas, óók van het Sanhedrin en óók van Pilatus gebruikt. Pilatus levert Hem óók over, geeft Hem óók in de handen van de soldaten, die Jezus moeten ter dood brengen. Maar dit niet alleen. Hetzelfde woord wordt door Paulus ook gebruikt van God, Die Zijn Zoon 'overgeeft' Rom.8:52 en van Christus, Die Zichzelf 'overgeeft'. Gal.2:20 En dientengevolge is het later de diepzinnige uitdrukking voor: het hand in hand, van het ene geslacht aan het volgende, 'overgeven' van de christelijke lijdensprediking

en avondmaalviering. ^{1Kor.11:23} Als het echter zó staat, neme men eens een proef en vertale op al deze plaatsen het woord ook door 'verraden'. Dan worden naast Judas, niet alleen de Joodse raad, Pilatus en de apostelen, maar wat nog ingrijpender is: dus God Zelf en Christus Zelf tot 'verraders' van Christus gemaakt. Judas komt in elk geval in een hele rij te staan. Behoort hij erin thuis? Ongetwijfeld, zegt het N.Testament. Als het Testament één 'verwijt' heeft (maar het is veeleer een ontsteltenis!) dan is het hoogstens dit: dat Judas althans een wanhopige poging doet om zich aan deze rij, deze opeenvolging, deze solidariteit te onttrekken. Daarin staat hij overigens niet alleen: Pilatus probeerde het bijvoorbeeld ook, evenals te voren, op zijn wijze, Petrus. Wie zich echter aan deze solidariteit (met Judas en met de gehele rij) zeer beslist niet onttrokken hebben, waren God en Jezus Christus. Juist dáárom is het zo infaam, zo typerend voor ons zèlf, om telkens het woord 'verrader' alleen voor Judas te gebruiken en overal waar zijn figuur ter sprake komt plotseling onze verontwaardiging zelfs reeds in onze van het overige woordgebruik afwijkende Bijbelvertaling te uiten. Het is een volkomen ongeoorloofde ontkenning van de lijn der onverbreekelijke goddelijke solidariteit, die het N.Testament predikt als bekrachtiging van het zgn. Oude Testament (welk zgn. Oude Testament in het 'N.Testament' voortdurend geëerd wordt als 'de Schrift', d.w.z. het geschreven woord Gods!) En deze lijn der in de Schriften gepredikte

onverbreekelijke goddelijke solidariteit is: God geeft Christus (de Messias) aan de Joden over; de Messias geeft Zichzelf in de handen van Judas over (Zijn vriend noemt Hij hem met nadruk); Judas geeft Hem in handen van de Joodse Raad over; deze laatste weer in de handen van Pilatus en Pilatus in de handen van de Romeinse soldaten. Daarmee zijn alle instanties gepasseerd en is het eindpunt bereikt. 'Het is volbracht'. En vervolgens begint nu de 'christelijke overlevering' van dit Godsgeheim. Wil men deze 'overlevering' ook liever meer verraad van Christus dan zuivere overlevering van Hem noemen? Er zou, gezien de walgelijke climax in de fantasieën over Judas in de loop der christelijke eeuwen, reden voor zijn! Nadat Christus Zichzelf aan (en ten behoeve van) Judas heeft overgegeven, is er niemand méér misverstaan, verraden, verloochend door de zogenaamde 'christenen' dan Judas - en dat in de naam van Judas' vriend: Jezus Christus!" (Tot zover ds. Kroon).

Judas' straf en betekenis in Gods plan

Zo is dan God, Die liefde is, met ons, zondaren, in de rij der overleveraars gaan staan. Hij heeft met ons, in de subliemste zin des woords, "gemene zaak" gemaakt en dit is ons behoud, onze redding en... tevens de redding van Judas! Ten aanzien van de op Judas toegepaste straf moge ik nog het volgende opmerken. Indien zelfs de aardse rechter, rechtvaardig als hij poogt te zijn, een misdadiger nooit aansprakelijk stelt voor de door hem

niet gewilde gevolgen van zijn daad, dus hem niet aansprakelijk stelt voor de gevolgen waarvan of waarop zijn opzet niét gericht is geweest, zo stelt God Judas niet bijzonder aansprakelijk voor Christus' lijden en kruisdood! Wèl treft hem de wroeging, als gevolg van zijn door geldzucht veroorzaakte "overleveren", toen hij zag "dat Jezus veroordeeld was". ^{Mat.27:3} Terecht heeft Jezus gezegd: "wee de mens door wie de Zoon des mensen wordt overgeleverd". ^{Mat.26:24} Wie zich de wroeging kan indenken, die Judas moet hebben doorleden toen hij de niet-gewilde gevolgen van zijn daad tot zovele folterende werkelijkheden voor zijn goede Meester zag uitgroeien, kan zich dit "wee" wel verklaren! Want door de gewetenswroeging klimt de nood zò hoog dat hij als enige uitweg niets anders meer ziet dan de zelfmoord. Begrijpelijk wordt ook het door Jezus reeds vroeger uitgesproken woord: "Het ware hem goed, zo die mens niet geboren ware geweest". Voor dit leven was Judas dus ten verderve gevoerd en hij is dan ook omgekomen.

De aan hem voltrokken straf was reeds eeuwen tevoren aangeduid in twee psalmen, namelijk 69:26 en 109:8, die volgens Handelingen 1:20 ten aanzien van Judas een profetische betekenis hebben gehad. "Zijn woonstede wordt woest", wil zeggen dat de plaats die hij aanvankelijk (als apostel) heeft ingenomen, wordt verlaten. Voorts, in de tweede tekst: "een ander neme zijn ambt", wil zeggen, dat hij zou worden vervangen.

Judas en het Joodse volk

door Ab Klein Haneveld

Beschouwingen over de motieven van Judas komen niet verder dan gissingen, hetgeen moge blijken uit de voorgaande artikelen van Lodder en Manussen. Op blz. 11 maakt dr. Lodder melding van een brochure, waarin de verantwoordelijkheid van Judas wordt gekleineerd, omdat deze man nu eenmaal voorbestemd was tot zijn verwerpelijke handelen. Lodder meldt het niet, maar deze ongedateerde brochure was van de hand van mr. Manussen, die wij hier gedeeltelijk hebben weergegeven. Het hier weggelaten vervolg betoogt, dat de mens geen vrije wil heeft, dat God aan alle touwtjes trekt, en dat het uiteindelijk met alle mensen dus wel goed komt. Ook met Judas. Terecht wijst dr. Lodder deze redenering af.

Niettemin: "Hij had het lot dezer bediening verkregen." ^{Hand.1:17} De vraag moet niet zijn waarom Judas deed wat hij deed, maar waarom God hem deze bediening had gegeven! En welke is dan die bediening? Het antwoord van Petrus is, dat Judas "de leidsman is geweest dergenen die Jezus vingen". ^{Hand.1:16}

Psalm 41

Wat algemeen over het hoofd wordt gezien, is dat Judas fungeert als een type, een voorbeeld, een illustratie, van het volk wiens naam hij draagt: het Joodse. Zo zegt Petrus over het Joodse volk: "Gij hebt Hem genomen

en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood." ^{Hand.2:23} En zijn woorden over "de leidsman dergenen die Jezus vingen", ontleende hij aan Ps.41:10 "Zelfs mijn vriend, op wie ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft zijn hiel tegen mij opgeheven." ^{NBG} En ook Jezus Zelf citeert over Judas: "Hij die mijn brood eet, heeft zijn hiel tegen mij opgeheven." ^{Joh.13:18 NBG} Maar wie Ps.41 leest zou moeten begrijpen, dat die primair handelt over een volk, een meervoud, hetgeen blijkt uit "vijanden", "haters", "hun", etc.

Psalm 69

Petrus' woorden "Zijn woonstede worde woest, en er zij niemand die in dezelve wone" ^{Hand.1:20} zijn ontleend aan Ps.69:26: "Hun paleis zij verwoest; in hun tenten zij geen inwoner". Van de woonplaats van Judas weten wij niets. Maar van het Joodse land en de Joodse stad lezen wij, dat geen steen op steen gelaten zou worden en dat het volk uit het land zou verdreven worden in de diaspora. En hoewel Petrus citeert in het enkelvoud, vinden wij in de Psalm slechts het meervoud: hun paleis, hun tenten, hun misdaad.

En dat deze Psalm werkelijk in eerste instantie handelt over het ongelovige Joodse volk, wordt bevestigd door de apostel Paulus, die over hen schrijft: "En David zegt: Hun tafel worde tot

een strik, en tot een val, en tot een aanstoot, en tot een vergelding voor hen. Dat hun ogen verduisterd worden, om niet te zien; en verkrom hun rug allen tijd." ^{Rom.11:9, 10} Dit is toch letterlijk aangehaald uit Ps.69:23 en 24 en van toepassing gebracht niet slechts op één persoon, maar op een volk! En van dat volk was Judas een type. Overigens leze men ook het voorgaande vers: "Zij hebben mij gal tot mijn spijs gegeven; en in mijn dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven." Zoals bekend werd dit letterlijk gedaan door vertegenwoordigers van dit volk, maar overdrachtelijk door het volk als zodanig.

Psalm 109

En dan nog: "Een ander neme zijn opziensambt." ^{Hand.1:20} Via het griekse episkope duidt dit woord op een bisdom, bediening in vers 25 vertaalt als diakonie, en apostelschap, eveneens in vers 25 is apostolaat. Maar met welk woord ook aangeduid, het is een officiële positie. Met opdrachtgever en verantwoordelijkheid. De persoon Judas wordt vervangen door de persoon van Matthias. De woorden zijn echter ontleend aan Ps.109, volgens het opschrift handelend over de vijanden. De Psalm begint dan ook in het meervoud: zij hebben mij omsingeld, zij hebben mij bestreden, zij staan mij tegen, zij hebben ... opgelegd ... haat voor mijn liefde. En vanaf vers 6 wordt het enkelvoud. "Stel een goddeloze over hem, en de satan sta aan zijn rechterhand ... Dat zijn dagen weinig zijn; een ander neme zijn ambt." En

zo verder. Het moet duidelijk zijn, dat ook deze Psalm primair spreekt over de gezindheid van een vijandig Joods volk ten tijde van Jezus' omwandeling op aarde. Maar van dat volk is Judas een type. Dat betekent dus, dat het officiële ambt van het Joodse volk zou gegeven worden aan een ander volk. Gevraagd naar dat ambt antwoordt Paulus: "... dat hun de Woorden Gods zijn toebetrouwd." ^{Rom.3:2} Israël was immers als volk van God uitverkoren tot koninklijk en priesterlijk volk, implicerend dat zij de bewaarders en beheerders en onderwijzers waren van het Woord van God. ^{Ex.19:5, 6; Rom.2:17-20}

Maar vanwege hun ongeloof werd dit ambt van het Joodse volk als zodanig weggenomen en gegeven aan een ander. Zoals Jezus Zelf zei: "Het Koninkrijk Gods zal van u weggenomen worden, en een volk gegeven, dat zijn vruchten voortbrengt." ^{Mat.21:43} Zo werd tot Israël gezegd: "Dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb ik u ook verworpen, dat gij mij het priesterambt niet zult bedienen." ^{Hos.4:6}

Dat ambt komt dus terecht bij iets of iemand, van God gegeven (Matthias = gave van Jehovah). In de praktijk (de facto) wordt dit ambt bekleed door de Gemeente, aan wie in onze dagen het woord ("een pond") is toevertrouwd, en die daarom ook genoemd wordt een tempel en een "pilaar en vastigheid der waarheid". ^{1Tim.3:15} Dat officieel (de jure) deze verantwoordelijkheid ligt bij het andere huis van Israël (de 10 stammen), valt buiten het bestek van deze korte verhandeling over Judas.

Wuppertal, 27 juli tot 3 augustus 2023

onderwerp:

"Van Olijfberg naar Jeruzalem"

Indien de algemene hemelvaartsdag nog uitblijft en onze "Heer vertoeft te komen", en meer aardse beperkingen worden opgeheven en uitblijven.....

Ja, dan hopen wij toch weer onze jaarlijkse zomerconferentie te houden in Wuppertal, in Bildungsstätte Bundeshöhe. Ondanks onzekere omstandigheden moeten wij toch nu reeds onze voorbereidingen treffen.

's Morgens, om 9:45 uur en 's avonds, om 19:30, worden de bijbelstudiebijeenkomsten gehouden. Ontbijt, warme maaltijd en broodmaaltijd respectievelijk om 8:30, 12:30 en 18:00 uur. De rest van de tijd is aan u om in te vullen. Wij zorgen voor de samenkomsten en (gratis) koffie en thee, bijna de gehele dag door.

Het complex beschikt over diverse kamers, waar mensen gezellig samenkomen. Een aparte ruimte is ingericht waar de jeugd kan vertoeven. Die is redelijk geluiddicht, zodat anderen niet hoeven te worden gestoord.

Onze conferenties zijn niet bestemd voor een bepaalde doelgroep. Mensen van 0 tot ruim 80 jaar komen in de eerste plaats om de bijbelstudiebijeenkomsten te bezoeken, en verder om gezellig samen te zijn met anderen, of zich juist daarvan af te zonderen. Alles kan. Veel luiers, of elke middag een uitstapje

maken naar de één of andere bezienswaardigheid. U ziet maar.

Voor de kampeerders onder ons wordt een gedeelte van het terrein als oergezellige camping ingericht.

Zowel intern als op de camping is het aantal plaatsen beperkt. Geeft u zich dus tijdig op voor deelname.

De tarieven zijn dit jaar als volgt:

Intern:

baby's en peuters tot en met 2 jaar	€ 0,00
kinderen van 3 tot en met 5 jaar	€ 185,00
kinderen van 6 tot en met 12 jaar	€ 275,00
jeugd van 13 tot en met 16 jaar	€ 350,00
volwassenen van 17 jaar en ouder	€ 430,00

Kampeerders:

baby's en peuters tot en met 2 jaar	€ 0,00
kinderen van 3 tot en met 5 jaar	€ 62,00
kinderen van 6 tot en met 12 jaar	€ 85,00
jeugd van 13 tot en met 16 jaar	€ 110,00
volwassenen van 17 jaar en ouder	€ 145,00

Neem eventueel contact met ons op voor een betalingsregeling.

**Opgaven voor deelname vanaf 1 januari 2024
via het inschrijfformulier op www.bijbelstudie.nl**

Agenda van Ab Klein Haneveld

ALKMAAR donderdag 18 jan;
1/15/29 feb; 14/28 mrt; 11/25 apr;
23 mei; 19:45 uur;
"De Alkenhorst",
Schelfhoutlaan 4;
De brief aan Efeze

EMMEN maandag 8/22 jan; 5/19 feb;
4/18 mrt; 15/29 apr; 13/27 mei;
19:30 uur;
Stadskerk Emmen;
Van Schaikweg 59;
De profeet Zefanja

AMERSFOORT woensdag
10/24 jan; 7/21 feb; 6/20 mrt;
3/17 apr; 1/15/29 mei;
20:00 uur; "De Hoeksteen",
Klaartje Donzepad 59;
Het boek Genesis

LINSCHOTEN maandag 15/29 jan;
12/26 feb; 11/25 mrt; 8/22 apr;
6 mei; 20:00 uur; "Bij de Tol",
Nieuwe Zandweg 12;
Het boek Richteren

APELDOORN

20 jan; 23 mrt;
18 mei; 21 sep; 30 nov
zaterdag, 10:00 tot 16:00 uur
"Het Bolwerk", Ravelijn 55

Nederlands Bijbelstudie Contactdag
onderwerp op 20 januari:

Rondom Kerst

METEREN zondag 21 jan; 18 feb;
17 mrt; 14 apr; 12 mei; 9 jun;
10:00 uur; Dorpshuis,
Achtersteweg 17;
De brieven aan Timotheüs

ELBURG dinsdag 16/30 jan;
13/27 feb; 12/26 mrt; 9/23 apr;
7/21 mei; 19:45 uur;
Buurtgebouw Oostendorp,
Zuiderzeestraatweg Oost 32
Het Evangelie van Lukas

BEEKBERGEN zondag 4 feb;
19 mei; 6 okt; 15 dec;
10:30 uur; "De Hooge Weye",
Dorpsstraat 28-36;

ELBURG zondag 21 jan; 4 feb;
3/17/31 mrt; 28 apr; 12/26 mei;
17:00 uur;
Buurtgebouw Oostendorp,
Zuiderzeestraatweg Oost 32

BEVERWIJK zondag 5 mei; 22 sep;
3 nov; B.H.K.-gebouw,
Groenelaan 74

DRACHTEN donderdag 11/25 jan;
8/22 feb; 7/21 mrt; 4/18 apr;
20:00 uur; "De Fontein",
De Kolken 89;
De brieven aan Timotheüs

URK dinsdag 9/23 jan; 6/20 feb;
5/19 mrt; 2/16/30 apr; 14/28 mei;
20:00 uur; **De Meer 2 a**
De Openbaring van Johannes

***Raadpleeg op www.bijbelstudie.nl de agenda voor eventuele
wijzigingen en aanvullingen.***

Rondom Kerst

Ooit was Pasen de grote christelijke gedenkdag: De viering van hoe Jezus na uiterste vernedering - tot in de dood - uitermate werd verhoogd tot de rechterhand Gods. Maar Pasen als volksfeest heeft reeds lang geleden plaats moeten maken voor Kerst. Doch Kerst is de viering van hoe Hij, Die "Gode evengelijk" was Zichzelf heeft vernederd en in miniatuur kwam te liggen in een voederbak. En in het feest wordt Het Kindeken omgeven door een rijke verzameling miniaturen, als daar zijn herdertjes en schaapjes, engelkens, een stalletje en sterretjes en stukjes, lichtjes en liedjes en natuurlijk minimaal één etentje. Met hun sterke Anton Pieck-gehalte versterken deze verkleinwoorden wellicht de knusse kerstsfeer, maar ze doen onrecht aan de historische gegevens in de Bijbel.

Weinig wordt begrepen, dat de herders in de velden van Bethlehem-Efratha, evenals de (zingende) menigte des hemelen heirlegers, voorstellingen zijn van zeer grote dingen. Simeon en Anna waren weliswaar twee zeer oude mensen, maar op hoge leeftijd zijn zij representanten van een groot deel van de oudtestamentische profetiën. En waarom zouden Herodes en Jeruzalem zich zo druk gemaakt hebben om enige mysterieuze individuen uit het Oosten?

Hoog tijd om serieus aandacht te geven aan deze zaken rondom Kerst.

Hartelijk welkom in Apeldoorn op 20 januari.

Ab Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

Uit de statuten: "De Stichting Nederlands Bijbelstudie Centrum stelt zich ten doel de kennis van de inhoud van de Bijbel, die zij beschouwt als Gods Woord, te verspreiden. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door getuigenis in woord en geschrift." In de praktijk wordt dit o.a. gedaan door het houden van bijbelstudie-avonden, tentcampagnes, contactdagen, conferenties en studiereizen; de publicatie van de lezingen op internet en eventuele geluidsdragers; de uitgave van brochures en deze circulaire.

Financieel is het Nederlands Bijbelstudie Centrum afhankelijk van vrijwillige bijdragen.

Correspondentieadres

Ondernemersweg 22
8304 BH Emmeloord
telefoon (0527)265568
www.bijbelstudie.nl
info@bijbelstudie.nl

Giften

NL03 INGB 0005 5676 69
NL88 RABO 0308 7470 46

ten name van

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Giften voor de tentevangelisatie

NL87 RABO 0103 5810 06

ten name van

N.B.C. Evangelisatie

**Beide stichtingen hebben een
ANBI goedkeuring**